

L'APLICACIÓ DE LA LOMLOE A L'IES PORTO CRISTO

Francisca Bonet Riera

Susana de la Calle Cànaves

RESUM

Aquest article pretén relatar la manera com l'equip directiu d'un centre de secundària ha intentat liderar la implantació de la LOMLOE des de la serenitat. Les claus per aconseguir-ho han estat l'anticipació, el debat pedagògic al centre, la connexió de les noves instruccions amb el que ja s'hi feia, la formació de centre, la implicació del claustre i la informació a les famílies.

RESUMEN

Este artículo pretende relatar cómo el equipo directivo de un centro de secundaria ha intentado liderar la implantación de la LOMLOE desde la serenidad. Las claves para conseguirlo han sido la anticipación, el debate pedagógico en el centro, la conexión de las nuevas instrucciones con lo que ya se hacía en él, la formación de centro, la implicación del claustro y la información a las familias.

Avui en dia és una constant sentir a parlar de canvis a tots els nivells i de la manera com es produeixen cada vegada amb més rapidesa. El món educatiu i el professorat no són diferents de tot aquest món i un canvi legislatiu d'entrada ens provoca recel i rebuig, ja que implica canvis.

Els canvis sempre suposen nous reptes i, amb ells, inseguretats. Però tot canvi també és una oportunitat. Una oportunitat per revisar i millorar el que fem. Una oportunitat de deixar de fer coses que sabem que no ens acaben de convèncer i de començar a fer-ne d'altres que sí que sabem que poden ser millors.

La LOMLOE ha suposat un canvi a tots els centres educatius i nosaltres, com a equip directiu d'un centre de secundària, ho hem decidit viure com una oportunitat. Una oportunitat per repensar les pràctiques educatives que fem al centre i, en definitiva, una oportunitat per millorar l'aprenentatge de l'alumnat del nostre centre educatiu.

Decidir com vivim aquest canvi depèn de nosaltres, i la nostra decisió pot influir en la manera com ho viu el nostre entorn. Com a equip directiu, tenim la responsabilitat de liderar aquest canvi i en el nostre cas hem decidit fer-ho des de la serenitat.

Aquesta decisió es fonamenta a voler fer un canvi pausat, tot donant temps al professorat, alumnat i famílies per poder adaptar-s'hi. Per això, ens ha ajudat la reflexió pedagògica al claustre, la formació de centre i les reunions amb les famílies.

Quant a l'anticipació, durant el curs 2021-22 vàrem promoure que el debat pedagògic dins el centre es focalitzàs en les bases de la nova llei. Ho vàrem fer tant dins la CCP com dins el claustre. Al claustre, ens vàrem centrar a treballar els set principis de l'aprenentatge i les connexions entre les diferents matèries. A la CCP vàrem treballar els pilars de l'aprenentatge (aprendre a ser, aprendre a conèixer, aprendre a fer i aprendre a conviure); vàrem revisar els esborranys de la LOMLOE i també vàrem analitzar com es poden reorganitzar els projectes interdisciplinaris i les coordinacions entre els docents.

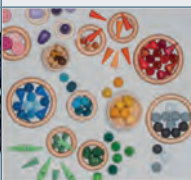

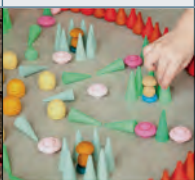

Cal dir que al nostre centre ja fa temps que hi ha una cultura de debat pedagògic, de coordinació entre el professorat, d'implantació de metodologies actives, d'anar dissenyant activitats cada vegada més competencials i inclusives i de formació de centre. Això ens n'ha facilitat la tasca, ja que la majoria dels principis en què es basa la LOMLOE ja els tenim assumits i integrats en la nostra pràctica. Per això, hem anat fent explícita la connexió de les situacions d'aprenentatge amb les pràctiques educatives que ja fem al centre, per tal que se senti la nova llei com una oportunitat de millora de la nostra tasca.

En el debat pedagògic del curs passat, una de les reflexions que vàrem abordar va ser la manera com ens podem organitzar per anar cap a una docència compartida. Al nostre centre ja en teníem algunes experiències. Per exemple, l'equip de suport sempre ha estat dins l'aula amb la persona de referència de la matèria i, a poc a poc, aquest suport s'ha anat convertint en una codocència. Els darrers cursos també hem fet projectes interdisciplinaris en què persones expertes en diferents matèries es coordinaven per preparar un projecte. Aquestes experiències han facilitat que al nostre centre el professorat hagi après a fer feina de manera coordinada i cooperativa. Encara que avui dia ja queden pocs docents que trobin que el treball individual és millor que el col·lectiu, no és fàcil aconseguir-ho. És necessari confiar en els companys, ser generós a l'hora de posar a disposició de tothom la feina feta, i humil per aprendre dels altres.

La següent passa natural seria treballar per àmbits i així ho vàrem exposar al claustre. En aquell moment les pors i les inseguretats naturals varen sorgir i vàrem trobar que el més assenyat era anar cap aquí, però a poc a poc, respectant el ritme del claustre i posant el debat i la formació com a bastides que ens ajuden a afrontar aquests temors.

Vàrem presentar diferents modalitats d'organitzar les matèries i les vàrem exposar com un camí en què es podia anar avançant en la manera de compartir les matèries, però molt conscients que aquest camí s'havia de fer amb calma. Vàrem dibuixar un camí amb cinc escalons i, a mesura que es van pujant escalons, va augmentant la col·laboració.

El primer nivell correspon a una organització sense àmbits, equivalent a una organització més tradicional, en la qual cada docent imparteix la seva matèria sense que hi hagi cap moment en què es comparteixin activitats amb les altres àrees.

Organització sense àmbit	Organització amb àmbits			
Per matèries	Projecte compartit	Docència compartida	Matèries compartides	Àmbit
				

Imatge 1.

A partir del segon nivell ja es comença a compartir part de les matèries i, per tant, les vàrem incloure dins un gran bloc que anomenem «Organització amb àmbits».

El **projecte compartit** consisteix a fer que dues o més matèries dissenyin alguna situació d'aprenentatge o projecte conjunt. Aquest es pot dur a terme en una de les matèries o en ambdues, però sempre ha de tenir en compte les diferents matèries que l'integren.

A la **docència compartida** les matèries implicades dissenyen situacions d'aprenentatge comunes; no obstant això, cada docent fa les activitats que estan més relacionades amb la seva matèria.

A **matèries compartides** les àrees implicades dissenyen situacions d'aprenentatge comunes, i els docents acompanyen els alumnes en la realització de les diferents tasques sense tenir en compte si aquella activitat correspon a la seva especialitat o no.

A **àmbit** totes les matèries que el conformen estan integrades en situacions d'aprenentatge comunes, que imparteix una única persona.

Una vegada presentat aquest camí, vàrem exposar a la CCP la intenció d'anar cap a una docència de cada vegada més compartida.

És per això que el primer repte va ser trobar les matèries que podien començar a compartir docència, bé amb un projecte compartit o amb docència compartida, i que poguessin anar evolucionant amb els anys fins a una matèria compartida o un àmbit. I a la vegada trobar les que poden treballar algun projecte o situació d'aprenentatge conjuntament durant el curs, encara que no podran anar més enllà amb el pas del temps. Tot això intentant potenciar la coordinació per tal de poder anar dissenyant situacions d'aprenentatge on es vagin integrant els diferents aprenentatges.

Després de molt de debat, finalment es va acordar començar a 1r i 2n d'ESO. Es va decidir a 1r fer una feina conjunta entre geografia i història, català i castellà; i també anglès amb música. I a 2n, tecnologia, física i química i matemàtiques.

En el curs 2022-23 hem començat aplicant aquestes «col·laboracions entre matèries» en el primer escaló, projecte compartit, de la manera següent:

- A 1r d'ESO, per iniciar el camí cap a un àmbit sociolingüístic, les matèries de geografia i història, català i castellà es coordinen i dissenyen situacions d'aprenentatge conjuntes. Aquestes situacions es duen a terme a la matèria de geografia i història. A més a més, tant a les hores de català com a les de castellà s'utilitza el context que estan treballant a geografia i història per situar les activitats pròpies. De les dues hores de lliure disposició de 1r d'ESO, una l'hem destinada a geografia i història, i així fan quatre hores setmanals d'aquesta àrea. D'aquestes quatre hores, dues tenen codocència, una hora amb la persona que imparteix geografia i història i la persona que imparteix català, i una altra amb els docents de geografia i història i de castellà.
- A 1r d'ESO també s'han coordinat les matèries de música i anglès. En aquest cas no hi ha codocència, però sí que tenen hores de coordinació per tal d'anar dissenyant activitats i situacions d'aprenentatge de manera conjunta.
- A 2n d'ESO, encara que aquest curs escolar 2022-23, no hem tingut estructura LOMLOE, hem volgut anticipar-nos-hi i començar a coordinar les matèries de matemàtiques, física i química i tecnologia per anar cap a un àmbit STEM.

Els darrers cursos al nostre centre fèiem projectes interdisciplinaris a 1r, 2n i 3r d'ESO, i a 2n els hem redefinit passant-los a projectes STEM. Per això, hem dedicat les dues hores de lliure disposició a fer aquests projectes. Per impartir-los, cada dos grups han tingut tres persones, una de cada una de les matèries implicades, que estan dins l'aula amb els alumnes.

Les hores de coordinació són imprescindibles perquè els docents tinguin temps i espai de qualitat per poder coordinar-se i dissenyar les situacions d'aprenentatge. Per afavorir aquestes coordinacions, hem intentat reduir el nombre de persones implicades i, per això, cada dos grups tenien el mateix equip educatiu.

L'estructura de coordinació tant de l'àmbit sociolingüístic com de l'STEM és la següent: cada equip educatiu comparteix dos grups de 1r (2n) d'ESO i tenen una hora setmanal de coordinació; també hi ha una persona de cada matèria que té el rol de coordinador de l'àmbit i es reuneixen una hora a la setmana per anar dissenyant les situacions d'aprenentatge; i, a més, una hora en què es coordinen totes les persones implicades per avaluar les situacions i proposar idees noves.

Després de fer l'avaluació d'aquestes coordinacions, s'ha fet un claustre pedagògic per visibilitzar i reconèixer la tasca feta. En aquest claustre s'han compartit les pràctiques que s'han dut a terme en els diferents àmbits, les dificultats trobades i els resultats obtinguts. La valoració ha estat positiva i el claustre ha decidit seguir cap a aquest camí, però a poc a poc.

A 1r d'ESO es continuarà endavant amb l'àmbit sociolingüístic amb la mateixa estructura; s'aniran millorant les situacions d'aprenentatge i afegint-hi activitats en què cada vegada es connectin més les tres matèries. Quant a la coordinació entre anglès i música, per al pròxim curs, es canviarà i es començarà la coordinació entre música i educació física, ja que els docents veuen que hi ha més connexions entre aquestes dues matèries.

A 2n d'ESO s'haurà de canviar l'estructura dels projectes, atès que es modifica la càrrega horària de les matèries amb la introducció de la LOMLOE en aquest curs escolar. Es continuarà mantenint la coordinació entre les tres matèries STEM, i els projectes conjunts es faran durant un parell de setmanes cada trimestre, a totes les hores de les matèries implicades. També s'aprofitaran les hores de coordinació per dissenyar les situacions d'aprenentatge de cada una de les àrees de manera coordinada, integrant-hi els tres currículums.

El nostre claustre sempre s'ha caracteritzat per ser molt actiu, participatiu i col·laboratiu, fet que ha facilitat l'aplicació dels canvis que comporta una nova llei.

Amb la finalitat d'acompanyar el claustre i poder avançar en la implantació de la LOMLOE, hem trobat convenient fer la formació de centre d'aquest curs enfocada a la metodologia i l'avaluació en el marc del currículum LOMLOE.

En el curs s'han treballat diferents aspectes. En primer lloc, hi va haver un ponent que ens va ajudar a reflexionar sobre les bases teòriques de la LOMLOE, i persones del departament d'orientació varen preparar una sessió informativa sobre el DUA. També vàrem acordar una estructura i model de situació d'aprenentatge per al centre. A continuació, vàrem fer grups de treball de dues o tres persones per preparar una situació d'aprenentatge, que exposàrem a la resta de participants, i aquests feren un retorn per tal de millorar-la.

La posada en comú de l'aplicació de les situacions d'aprenentatge ha permès saber amb quines dificultats s'ha topat cada grup i quins són els aspectes que han funcionat i, a més a més, ha permès intercanviar opinions que afavoreixen la millora de la pràctica educativa.

Per altra banda, les famílies són un factor clau a tenir en compte per poder implantar aquests canvis de manera serena. El que hem fet han estat reunions informatives per explicar-los tots els canvis que suposa la nova llei educativa i perquè puguin compartir les seves inquietuds. En aquestes reunions hem exposat el calendari d'implantació, l'estructura dels diferents cursos i de les

diferents modalitats de batxillerat, la promoció i titulació, les característiques a destacar de la LOMLOE i l'avaluació.

Sobre les característiques de la LOMLOE, vàrem explicar què és el perfil de sortida, que el currículum és competencial, que les matèries s'imparteixen en situacions d'aprenentatge i que l'avaluació és formativa. Ho férem presentant la part teòrica de manera senzilla i il·lustrant-la amb un exemple.

Pel que fa a l'avaluació, els vàrem explicar la informació que rebrien al GestIB; en aquest cas, seria sobre els criteris d'avaluació a l'informe per criteris, sobre les tasques que van fent els seus fills al quadern del professor i els informes qualitatius de seguiment de la matèria. També els vàrem explicar com seria l'avaluació qualificadora de final de curs, i férem incidència en la nova nomenclatura, en què desapareix la valoració numèrica per convertir-se en grau d'assoliment.

Tanmateix, les famílies han agraït la informació rebuda a l'inici de curs i l'acompanyament per part del professorat al llarg del curs, molt especialment de les tutores i cotutores, que han resolt els dubtes i inquietuds que anaven sorgint.

Per a nosaltres la clau ha estat transmetre tranquil·litat i ser flexibles en la preparació, aplicació i avaluació de les situacions d'aprenentatge, de manera que el professorat se sentís acompanyat i anàs fent els canvis al seu ritme. Som conscients del llarg camí que tenim per recórrer, però tenim clar que la fita és l'aprenentatge integral del nostre alumnat i ens hem de fer costat per aconseguir-ho. En definitiva, els canvis són reptes que obrin la porta a noves oportunitats.